Vilniaus universiteto studijų programų rengimo, vykdymo ir tobulinimo tvarkos aprašo priedas

(Vilniaus universiteto studijų dalyko (modulio) aprašo tipinė forma lietuvių kalba)

STUDIJŲ DALYKO (MODULIO) APRAŠAS

Dalyko (modulio) pavadinimas	Kodas
Lytiškumo ugdymas	

Dėstytojas / a (-ai)	Padalinys (-iai)
Koordinuojantis (-i): dr. Akvilė Giniotaitė **Kitas / a (-i):**	VU, FSF, Ugdymo mokslų institutas

Studijų pakopa	Dalyko (modulio) tipas
Pirmoji studijų pakopa (bakalauras)	Privalomasis

Įgyvendinimo forma	Vykdymo laikotarpis	Vykdymo kalba (-os)
Auditorinė ir savarankiškas darbas	7 semestras	Lietuvių kalba

Reikalavimai studijuojančiajam	
Išankstiniai reikalavimai:	**Gretutiniai reikalavimai (jei yra):**

Dalyko (modulio) apimtis kreditais	Visas studento darbo krūvis	Kontaktinio darbo valandos	Savarankiško darbo valandos
5	135	48	87

Dalyko (modulio) tikslas		
Tikslas. Susipažinti su lyties ir lytiškumo problematika, asmeniniu (savęs priėmimo), tarpasmeniniu (sveikų VS žalingų santykių modelių) ir visuomenės (sprendimų priėmimo, lyčių lygybės, įvairovės atpažinimo ir priėmimo) lygmenimis. Išmanyti lytiškosios raidos poreikius ugdymo(si) kontekste ir procese. Gebėti organizuoti ugdymą, kuris kritiškai įtraukia lyties ir lytiškumo klausimus. Gebėti argumentuoti tokio ugdymo poreikį. Žinoti, kaip suteikti jauniems žmonėms žinių ir įrankių, reikalingų sveikam ir pilnavertiškam lytiškajam vystymuisi.		
Dalyko (modulio) studijų rezultatai	**Studijų metodai**	**Vertinimo metodai**
Supras plačią lytiškumo ugdymo poreikio problematiką asmeniniu, tarpasmeniniu ir bendruomenės/visuomenės lygmenimis gebės argumentuoti lytiškumo ugdymo poreikį ir paaiškinti lytiškumo ugdymo tikslus ir siekinius; supras komunikacijos apie lytiškumo ugdymo svarbą ne tik su vaikais, bet ir su jų tėvais/globėjais bei likusia bendruomene (SP – 3.1;	Paskaita, diskusija, darbas grupėse, situacijų analizė, literatūros šaltinių analizė ir refleksija; komunikacijos apie LU poreikį plano su bendruomene rengimas	Įsitraukimas, dalinimasis įžvalgomis; komunikacijos pavyzdžio bendruomenei parengimas.

Išmanys skirtingas lytiškumo ugdymo sampratas, istorinį lytiškumo ugdymo kontekstą; supras, kaip lytiškumo ugdymas prisideda prie įvairovės priėmimo, įtraukties didinimo, smurto ir diskriminacijos lyties pagrindu mažinimo, lygiavertiškumo nuostatos lyties ir lytiškumo atžvilgiais didinimo procesų (SP – 2.2).	Paskaita, diskusija, darbas grupėse, situacijų analizė, literatūros šaltinių analizė ir refleksija; debatai	Debatai bendrai sutarta tema, susijusia su lytiškumo ugdymo problematika; įsitraukimas, dalinimasis įžvalgomis
Išmanys lytiškosios raidos principus ir problematiką; gebės organizuoti veiklą, adresuojančią ir puoselėjančią sveiko asmens lytiškojo vystymosi poreikios (SP – 3.2; 5.2).	Paskaita, diskusija, darbas grupėse, situacijų analizė, literatūros šaltinių analizė ir refleksija; klausimų-atsakymų sesija	Dalyvavimas tikrų klausimų, užduotų vaikų, klausimų-atsakymų sesijoje; įsitraukimas, dalinimasis įžvalgomis
Turės įvairovės kompetencijos sampratą; gebės organizuoti veiklą, kritiškai vertinant stereotipiškumo problematiką; padės vaikams puoselėti kritiškos mąstysenos ir socialinio teisingumo gebėjimus (SP – 5.1).	Paskaita, diskusija, darbas grupėse, situacijų analizė, literatūros šaltinių analizė ir refleksija; atvejo analizė	Pasirinkto iš duotų arba atsinešto savo atvejo pristatymas ir analizė; įsitraukimas, dalinimasis įžvalgomis

Temos	**Kontaktinio darbo valandos**							**Savarankiškų studijų laikas ir užduotys**	
	Paskaitos	Konsultacijos	Seminarai	Pratybos	Laboratoriniai darbai	Praktika	**Visas kontaktinis darbas**	**Savarankiškas darbas**	**Savarankiškai atliekamos užduotys**
1. **Lytiškumo ugdymo samprata ir sociokultūrinis kontekstas.** Skirtingos lytiškumo ugdymo sampratos istoriškai ir kultūriškai; Lietuvos lytiškumo ugdymo istorinis ir nūdienos kontekstas; kultūrinės įtampos dėl lytiškumo ugdymo; nirčios (wicked) problemos teorija; komunikacijos bendruomenėje reikšmė.	8		4				12		Literatūros šaltinių analizė; komunikacijos plano apie LU principus ir poreikį parengimas.
2. **Lytiškumo ugdymo tikslai, metodai ir iššūkiai.** PSO rekomenduojamo lytiškumas ugdymas; Gyvenimo įgūdžių programa (GĮP) ir santykis su ankstyvuoju bei pradiniu ugdymu;	8		4				12		Literatūros šaltinių analizė; debatai.

skirtingi lytiškumo ugdymo apibrėžimai ir turinys; įvairios lytiškumo ugdymu sprendžiamos problemos ir įgyvendinimo praktiškai prielaidos.									
3. **Lytiškoji asmens raida.** Lytiškumo aspekto raidos teorijose problema; vaiko konstruktas ir konceptas; sudėtingo žinojimo problema; suaugusiojo pozicija vaiko atžvilgiul seksualinio smurto prevencija; vaiko teisės.	8		4				12		Literatūros šaltinių analizė; klausimų-atsakymų sesija.
4. **Įvairovės kompetencijos problematika.** Socialinės neteisybės lyties ir lytiškumo atžvilgiu problematika; lygiavertiškos aplinkos klasėje ir mokykloje kūrimas ir palaikymas; įvairių šeimos formų klausimas; tapatybė ir interseksionalumas.	8		4				12		Literatūros šaltinių analizė; esė.
Iš viso	**32**		**16**				**48**		

Vertinimo strategija	Svoris proc.	Atsiskaitymo laikas	Vertinimo kriterijai
Komunikacijos plano apie LU principus ir poreikį parengimas.	20	Semestro metu, kartu pasirenkant datą	2 balai – įsigilinimasi į bendruomenėse kykančias įtampas dėl lytiškumo ugdymo, įtampų adresavimas, dialogo paieška; užduoties atlikimas laiku 1 balas – paviršinis bendruomenės klausimų apie lytiškumo ugdymo problematiką aprėpimas; nepritaikomumas praktikoje, abstraktumas 0 balų – užduoties neatlikimas ar atlikimas ne pagal kriterijus
Debatai	35	Semestro metu, kartu pasirenkant datą	3.5 balai – įsitraukimas į debatų projektą; argumentuotos pozicijos palaikymas; rėmimasis šaltiniais, tyrimų duomenimis, kitų šalių praktikomis + refleksija; 1.5 balo – kalbėjimas be argumentacijos, nesirėmimas šaltiniais, skurdus temos išmanymas; 0 balų – nedalyvavimas, nejsitraukimas
Esė apie pasirinktą LU temą (~3 psl)	35	Semestro metu, kartu pasirenkant datą	3.5 balai – esė gili, nepaviršutiniška, sklandi, aptarianti aktualią su lytiškumu susijusią problematiką; jei esė akademinio stiliaus, remiamasi šaltiniais; 1.5 balo – esė skurdi aprašomos temos gyliu ir pločiu; jei esė akademinio stiliaus, trūksta rėmimosi šaltiniais ar remiamasi abejotinos kokybės šaltiniais; 0 balų – darbo neparengimas

Dalyvavimas paskaitų ir seminarų metu	10	Semestro pabaigoje	1 balas – dalyvavimas paskaitose ir seminaruose nuoseklus, aktyviai įsitraukiant į grupės veiklą 0.5 balo – dalyvavimas retkartinis, nedalyvavimas nekomunikuojamas su dėstytoja, įsitraukimas į grupės veiklą atsainus 0 balų – paskaitų ir seminarų metu nedalyvaujama

Autorius (-iai)	Leidimo metai	Pavadinimas	Periodinio leidinio Nr. ar leidinio tomas	Leidykla ar internetinė nuoroda
Privaloma literatūra				
ŠMSM	2022	Gyvenimo įgūdžių bendroji programa (GĮBP)		https://www.emokykla.lt/upload/EMOKYKLA/BP/2022-10-10/48_Gyvenimo%2B%C4%AEg%C5%ABd%C5%BEi%C5%B3%2BBP_2023-02-07%20koreguota_%C4%AEKELTA%2002-24.pdf
UNESCO	2018	International technical guidance on sexuality education: an evidence-informed approach		https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000260770?fbclid=IwAR2bYv1Yzwc07OR0wqlwVXtNsDlTiqt0OTKJ8zmy6BaTH7WPvA1qJMM5FTo
Giniotaitė	2020	Mokinių lytiškosios patirtys. Lytinio raštingumo link.	Acta Paedagogica Vilnensia, 450, pp. 77-96. doi: 10.15388/ActPaed.45.5.	https://www.zurnalai.vu.lt/acta-paedagogica-vilnensia/article/view/22827
Reimers, E.	2007	Visada kažkur kitur: heteronormatyvumas rengiant Švedijos mokytojus	Iš leidinio „HETERONORMOS HEGEMONIJA Homoseksualių žmonių socialinė atskirtis ir diskriminacijos patirtys", 202-213	https://www.vdu.lt/cris/entities/publication/4013f521-d093-4460-8e5d-b867dc0c43dc/details
Black Delfin, A.	2020	The discursive and the material in early childhood play: Co-constitution of gender in open and subversive spaces	Gender and Education, 33(5), 594–609.	https://doi.org/10.1080/09540253.2020.1786012
Užuovėja		Užuovėja. „Mano kūnas priklauso man. Saugus elgesys ir kūno saugumo taisyklės". Mokytoja knyga ir Užduočių knyga mokiniams.		https://www.uzuoveja.lt/edukacinis-centras/leidiniai/91
European Expert Group on Sexuality Education	2016	Sexuality education – what is it?	Sex Education, 16:4, 427-431	DOI: 10.1080/14681811.2015.1100599
Tolman, D. L., & McClelland, S. I.	2011	Normative sexuality development in adolescence: A Decade in Review, 2000-2009.	Journal of Research on Adolescence, 21(1), 242–255.	https://doi.org/10.1111/j.1532-7795.2010.00726.x
Paramos vaikams centras		„Kiko ir ranka"		https://issuu.com/paramosvaikamscentras/docs/kikobook_245x245mm_web

Papildoma literatūra				
Januškevičiūtė, L., Gabrieliūtė, V.		Metodinės gairės įgyvendinant lytiškumo ugdymą 5-8 klasėms		https://www.ivairovesnamai.lt/_files/ugd/8e1bf1_4538c11ea758473c88f6b852ad740dd7.pdf
VšĮ "Įvairovės ir edukacijos namai"	2020	KAIP KALBĖTI(S) IR DISKUTUOTI LYČIŲ TEMOMIS SU MOKINIAIS?		https://www.ivairovesnamai.lt/_files/ugd/07e0f2_2fd0f7c1bca043ea821fccc559f81220.pdf
Vilma Gabrieliūtė, Birutė Sabatauskaitė, Paulina Drėgvaitė ir Agnė Pakšytė	2022	Lygybės laboratorija: saugios aplinkos mokykloje kūrimo vadovas		https://sodas.ugdome.lt/metodiniai-dokumentai/perziura/17250
Jarkovska, L.	2019	The European Union as a child molester: Sex education on pro-Russian websites.	Sex Education, 20(2), 138–153.	https://doi.org/10.1080/14681811.2019.1634041
Robinson, K. H.	2013	Innocence, knowledge and the construction of childhood: The contradictory nature of sexuality and censorship in children's contemporary lives.	Routledge	
Zimmerman, J.	2015	Too Hot to Handle. A Global History of Sex Education.	Princeton University Press.	

PASTABA: *Į literatūros sąrašą rekomenduojama įtraukti atviruosius mokymosi išteklius*